

Den aktuelle landbrugsøkonomi	1
Inflation/deflation, recession og renten	2
En verden i krig	3
Økonomiudvalgets fyraftensmøde	3

Den aktuelle landbrugsøkonomi

Svineproduktionen:

Økonomien i produktionen af smågrise har i løbet af året været begunstiget af høje noteringspriser, særligt trukket af høje priser for smågrise eksporteret til udlandet. En høj notering på smågrise med et samtidigt fald i omkostninger medfører et højt dækningsbidrag på søer. Svage markudbytter og stigende renter vil selvfølgelig påvirke årets resultat i nedadgående retning, men vi forventer alligevel et solidt positivt økonomisk resultat i 2023 for denne produktionsgren.

Til trods for en høj notering på smågrise forventer vi, at der også for produktion af slagtesvin kan opnås et positivt dækningsbidrag. Dette skyldes primært, at noteringen på svinekød trods alt ligger på et rimeligt niveau, og da også slagtesvineproducenter mærker et fald i omkostninger, bør dækningsbidraget på et slagtesvin blive positivt. Også på denne produktionsgren vil den svage høst og stigende rente påvirke årets resultat i negativ retning.

Vi forventer et positivt resultat i 2023 for producenter af slagtesvin.

Mælkeproduktionen:

Mælkeprisen har i løbet af året stabiliseret sig, selvom det er på et lavere niveau end i 2022. Vi fastholder vores forventning til, at der fortsat kan opnås en fornuftig økonomi i produktion af mælk i år. Ikke mindst har udbytter i græs og majs i efteråret vist sig fra sin positive side med udbytter over gennemsnittet.

Mælkeproduktionen har kun oplevet svagt faldende omkostninger. Med samtidig stigende rente kan mælkeproducenter med for lav effektivitet få udfordringer med at opnå et positivt resultat i år, dette vil dog være et fåtal.

Markbruget:

En høst under middel, svagt faldende kornpriser, høje gødningsomkostninger og stigende rente vil for de fleste planteavlere give et resultat omkring nul i 2023.

Vi kan konstatere store forskelle i udbytter og store egnsforskelle. Vi forventer et generelt udbyttefald på omkring 20%. –Særligt vårbyggen blev hårdt ramt. Dette fald i udbytter og relativt høje stykomkostninger vil således sænke det økonomiske resultat for markbruget i 2023.

Planteavlsbedrifter, der opnår et negativt økonomisk resultat, vil formentligt også få et likviditetsunderskud og vil derfor have brug for likviditet til den kommende vækstsæson i 2024. Det kan anbefales at få overblik over sit likviditetsbehov så hurtigt som muligt, så finansieringskilder kan få bevilget dette likviditetsbehov i god tid.

Inflation/deflation, recession og renten

I de tidligere ØkonomiNyt har vi opstillet en tabel omkring vækst, inflation og rente. Denne tabel har vi aktualiseret med den nyeste viden. Se nedenstående.

	Vækst i BNP	Inflation	Cibor3-renten
2019 og 2020	0,8%	0,6%	-0,31%
2021	4,9%	1,5%	-0,21%
1. kvartal 2022	-0,5%	4,8%	-0,27%
2. kvartal 2022	0,9%	7,4%	-0,09%
3. kvartal 2022	0,5%	9,2%	+0,09%
4. kvartal 2022	0,6%	7,5%	+2,36%
1. kvartal 2023	0,8%	6,5%	+2,95%
2. kvartal 2023	-0,3%	3,6%	+3,46%
Aktuel inflation/rente		0,9%	+3,96%

Den europæiske centralbank ECB hævde renten mærkbart i 2022 og har fortsat denne strategi i løbet af 2023. Samtidig har centralbanken fortsat med at trække likviditet ud af markedet for at få styr på den daværende accelererende inflation. Målet for ECB med at få styr på inflationen er nået, og dermed står vi overfor et fald i samfundsaktiviteten.

I ØkonomiNyt 60 står skrevet, at vi forventede et fald i inflationen til under 2% i nærmeste fremtid. Denne fremtid indtrådte allerede i september måned med en inflation på 0,9%. Vi skrev også, at disse pengepolitiske indgreb, som ECB gennemfører, vil påvirke renten i nedadgående retning. Tidspunktet herfor er dog fortsat ukendt.

Mange økonomer drøfter i øjeblikket de forskellige økonomiske scenarier. Det mest varme emne i denne debat er risikoen for en recessionsøkonomi. Med det markante fald i inflationen er der også risiko for deflation med en samtidig recession (deflation er negativ vækst). Dette sammenfald er meget sandsynligt, når vi ser på udviklingen af inflation og væksten. Et sammenfald der vil få betydning for det økonomiske råderum, og et sammenfald der vil tvinge renten ned.

En stagflation, hvilket betyder et sammenfald af høj inflation med samtidig faldende vækst, er formentlig ikke længere aktuel.

Tidspunktet og dybden af en kommende recession er usikker. Med en fortsat vækst på nul vil risikoen for en recession være stor, og kommer der recession, vil renten falde markant. Økonomernes diskussion går ikke på, om vi får recession, men hvornår og hvor dyb den bliver.

Hvis der opstår en dyb recession med samtidig deflation, vil renten kunne falde hurtigt. Samlet har vi haft halvandet år med positive renter på lån i variable renter og godt et år med en rente over 3%.

I øjeblikket udbydes kortrentelån F3 og F5 begge med en rente på ca. 3,6%. Det betyder, at markedet også forventer et fald i renten. Renteprogner udarbejdet af realkreditinstitutter og banker forecaster også denne udvikling.

Vi forventer derfor et kommende rentefald på lån udstedt med en variabel rente.

Udviklingen i den traditionelle obligationsrente er fortsat meget usikker. Dette skyldes et par forhold: For det første har obligationsejere haft markante tab på deres investeringer i obligationer, særligt er de udenlandske investorer tilbageholdende med køb af disse værdipapirer. Investering i et værdipapir til en rente på 1% med et efterfølgende tab har gjort investorer forsigtige.

For det andet tilbageholder ECB deres tidligere opkøbsprogram af værdipapirer. Det betyder, at der er opstået et stort udbud af værdipapirer. Et udbud der samtidig presser renten på det almindelige obligationslån i opadgående retning, idet kursen sættes lavt.

Der er derfor i øjeblikket ingen alternativer til finansiering med lån med variabel rente.

En verden i krig

Forudsigelse af en økonomisk udvikling er meget vanskelig, idet den matematiske formel herpå har en række ubekendte omkring den menneskelige adfærd; negative forventninger, drømme, glemsel og ikke mindst udbrud af krig.

Den menneskelige adfærd i spekulation, økonomisk udnyttelse og udbrud af krig gør forudsigelserne på den økonomiske udviklings korte bane meget usikre, særligt i forhold til prisudvikling på råvarer, energi og fødevarer.

På den lange bane er det den generelle økonomiske position, der er bestemmende. Hvis der er negativ vækst med samtidig recessionsøkonomi, så vil det betyde faldende aktiviteter, faldende købekraft og dermed også fald i indtjening og renter.

Den modsatte økonomiske position er en positiv vækst med en afdæmpet, men positiv inflation. I denne situation vil der være stigende aktivitet, stigende købekraft, stigende indtjening og dermed også stigende renter.

Udbrud af krig og bekæmpelsen heraf har næppe en stimulerende positiv effekt på verdensøkonomien, og da der samtidig er udsigt til recessionsøkonomi, må vi på lidt længere sigt forvente lav og måske faldende vækst, med lav inflation og dermed også faldende rente.

På kort sigt vil der være betydelig usikkerhed omkring råvarer, deres tilgængelighed og prissætningen heraf. Vi kan kun anbefale at disponere råvarer og energi, når der kan opnås en fornuftig pris – vel vidende at en senere prissætning kunne have været en fordel.

Budgetsikkerhed må være det afgørende i forhold til indkøbsdispositioner.

Økonomiudvalgets fyraftensmøde

Økonomiudvalget inviterer til fyraftensmøde tirsdag den 21. november kl. 17.00 i landboforeningens lokaler. Mødet omhandler egen energiproduktion som supplement til landbrugets energiforbrug.

På mødet vil landmænd Peter Juul Sørensen og Mogens Hjort Jensen fortælle om deres valg af anlæg, fordele, ulemper og økonomien i de valgte anlæg.

Gunnar Schmidt fra Byggeri & Teknik gennemgår konkrete regneeksempler på rentabilitet på energianlæg.

Og økonomikonsulent Louise Birch Kaspersen gennemgår de moms- og skattemæssige regler ved etablering og drift af sådanne anlæg.

Økonomiudvalget er vært til aftensmad. Mødet kræver tilmelding.

Dette var vores budskab for denne gang.

Økonomi og Regnskab.